

Sygn. akt **II AKa 58/16**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania
Sędziowie:	SA Piotr Brodniak (spr.) SA Stanisław Kucharczyk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej Magdaleny Blank

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2016 r. sprawy

K. J.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 23 lutego 2016 r., sygn. akt II K 5/16

I. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę skazanego K. J. przekazuje Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. J. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) wraz z podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu skazanego w postępowaniu odwoławczym.

Stanisław Kucharczyk Andrzej Mania Piotr Brodniak

Sygn. akt II AKa 58/16

UZASADNIENIE

K. J. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 16 stycznia 2012 r. w sprawie o sygn. II K 804/11 za występki z art. 178a § 1 kk - popełniony w dniu 18 października 2011 r. - na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda oraz zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres roku;

II. Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, VII Zamiejscowy Wydział Karny w Nowym Tomyślu z dnia 30 września 2014 r. w sprawie o sygn. VII K 344/14 za występki z art. 178a § 1 i § 4 kk - popełniony w dniu 27 kwietnia 2014 r. - na karę roku pozbawienia wolności, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów w ruchu lądowym na okres 5 lat;

III. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. II K 414/14 za występki z art. 178a § 4 kk - popełniony w dniu 20 lipca 2014 r. - na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, grzywnę orzeczoną na podstawie art. 71 § 1 kk w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat; którą to karę pozbawienia wolności postanowieniem Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie II 1Ko 573/15 zarządzono do wykonania;

IV. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. II K 285/14 za występki z art. 178a § 1 i 4 kk - na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat;

V. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. II K 370/14 za występki:

1. z art. 207 § 1 kk - popełniony w okresie od kwietnia 2013 r. do 23 czerwca 2014 r. - na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2. z art. 178a § 4 kk - popełniony w dniu 13 maja 2014 r. - na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności

oraz karę łączną roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby oraz zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat;

VI. Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. II K 34/15 za zbrodnię z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 310 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk - popełnioną w dniu 14 września 2014 r. - na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat wraz z grzywną w wysokości 50 stawek dziennych po 20 zł każda i obowiązkiem naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego w wysokości 100 zł;

VII. Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie o sygn. II K 69/15 za występki z art. 77 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych w zw. z art. 35 ust. 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt w zw. z art. 11 § 2 kk - popełniony w październiku 2014 r. - na karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 10 zł każda.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 23 lutego 2015 r., wydanym w sprawie II K 5/16, na podstawie art. 575 § 1 kpk, w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., rozwiązał karę łączną orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 370/14.

Na podstawie art. 85 kk w zw. z art. 86 § 1 kk, w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, VII Zamiejscowym Wydziale Karnym w Nowym Tomyślu z dnia 30 września 2014 r. w sprawie o sygn. VII K 344/14, Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. II K 414/14, Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. II K 285/14, Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. II K 370/14 i Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. II K 34/15 i orzekł wobec K. J. karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 kk w zw. z art. 86 § 1 kk w zw. z art. 90 § 2 kk, w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., połączył orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, VII Zamiejscowym Wydziale Karnym w Nowym Tomyślu z dnia 30 września 2014 r. w sprawie o sygn. VII K 344/14, Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. II K 414/14, Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. II K 285/14 i Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. II K 370/14 środki karne zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i orzekł wobec K. J. łączny wymiar zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 6 lat.

Na podstawie art. 576 § 1 kpk, pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach opisanych w pkt. II części dyspozytywnej wyroku pozostawił do odrębnego wykonania.

Na podstawie art. 572 kpk, w pozostałej części postępowanie karne umorzył.

Na podstawie art. 577 kpk, w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy:

1. zatrzymania w sprawie II K 370/14 Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu w okresie od 6 maja 2014 r., godz. 18:45 do 8 maja 2014 r., godz. 16:10,
2. odbytej w całości kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. II K 285/14,
3. dotąd odbytej kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim Zamiejscowym Wydziale Karnym w Nowym Tomysłu z dnia 30 września 2014 r. w sprawie o sygn. VII K 344/14 - od dnia 18 października 2015 r. do 23 lutego 2016 r.

Nadto, Sąd Okręgowy rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Apelację od wyroku, na korzyść skazanego, wywiódł prokurator i zarzucił mu:

1. obrazę przepisu prawa materialnego - art. 85 § 1 kk w zw. z art. 19 § 1 "in fine" ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 20 marca 2015 r. poz. 396) - poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy po wejściu w życie przepisów rozdziału IX ustawy kodeks karny w brzmieniu nadanym w/w ustawą zaszła potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie tej ustawy, co skutkowało nieorzeczeniem kary łącznej grzywny, obejmującej kary jednostkowe grzywny orzeczone prawomocnie w sprawach II K 34/15 Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. oraz II K 370/14 Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu, podlegające wykonaniu,
2. obrazę przepisu prawa materialnego - art. 85 kk - w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. - poprzez objęcie węzłem kary łącznej pozbawienia wolności kary 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 22 czerwca 2015 r. sygn. akt II K 34/15 za czyn określony w art. 286 § 1 kk w zb. z art. 310 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełniony w dniu 14 września 2014 r., a więc już po wydaniu wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie sygn. akt II K 285/14 będącym pierwszym chronologicznie wyrokiem, tworzącym realny zbieg przestępstw;
3. obrazę przepisu prawa materialnego - art. 85 § 1 kk w zw. z art. 90 § 2 kk w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., poprzez orzeczenie w punkcie III części dyspozytywnej wyroku łącznego wymiaru zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 6 lat, w sytuacji gdy brak było tożsamości rodzajowej i zakresowej co do wszystkich orzeczonych zakazów.

Podnosząc te zarzuty, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna.

Dokonując takiej oceny skargi i ustosunkowując się do drugiego ze sformułowanych w niej zarzutów, na wstępie wypada zauważyć, że wszystkie kary pozbawienia wolności wymierzone K. J. zostały wobec niego prawomocnie orzeczone przed 1 lipca 2015 r., to jest przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015. 396). W związku z tym, łączenie tych kar, zgodnie z treścią

art. 19 ust. 1 cytowanej ustawy, musiało nastąpić według zasad obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 r., a więc zasad określonych w poprzednio obowiązujących przepisach art. 85 kk i art. 86 § 1 kk. Ich urzeczywistnienie nakładało zaś na Sąd Okręgowy obowiązek wskazania pierwszego chronologicznie wyroku, którym wymierzono skazanemu karę pozbawienia wolności oraz przestępstw, które to zostały stwierdzone innymi orzeczeniami, a które to skazany popełnił zanim zapadł pierwszy wyrok. Realizując tę powinność, Sąd orzekający przyjął, że pierwszym chronologicznie wyrokiem, którym ukształtowano wobec K. J. karę pozbawienia wolności jest wyrok Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, VII Zamiejskowy Wydział Karny w Nowym Tomysłu z dnia 30 września 2014 r., wydany w sprawie VII K 344/14. Tymczasem pierwszym chronologicznie wyrokiem skazującym K. J. na karę pozbawienia wolności, jest w rzeczywistości wyrok Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r., zapadły w sprawie II K 285/14. Przyjęcie tego wyroku jako cezury czasowej dla przestępstw przypisanych skazanemu w pozostałych orzeczeniach, w konsekwencji zaś powoduje, że węzłem kary łącznej mogły być objęte tylko te kary pozbawienia wolności, które zostały orzeczone wobec skazanego wyżej wymienionymi wyrokami, a także wyrokami Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 15 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 414/14 i 14 stycznia 2015 r., sygn. akt II K 370/14. Natomiast postąpienie Sądu Okręgowego, spowodowało, że ów Sąd, objął karą łączną pozbawienia wolności nie tylko kary określone we wspomnianych wyrokach, ale również karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności wymierzoną skazanemu wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. akt II K 34/15. Połączenie tej kary, przy prawidłowym zastosowaniu reguł tego łączenia, nie jest zaś możliwe, a to dlatego, że kara ta jest konsekwencją czynu popełnionego przez skazanego w dniu 14 września 2014 r., a więc zaistniałego po dacie pierwszego chronologicznie wyroku skazującego.

Opisany wyżej błąd, którego to istnienie, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, dostrzegł również Sąd orzekający, zrodził określone implikacje i to nie tylko w płaszczyźnie formalnej, ale również, a właściwie przede wszystkim, w wymiarze faktycznym. Zmaterializowanie się owego błędu doprowadziło bowiem do sytuacji, że Sąd Okręgowy, określając wysokość kary łącznej pozbawienia wolności, pozostawał w granicach od 1 roku do 4 lat i 7 miesięcy tej kary, podczas gdy prawidłowo, górna granica tej kary wynosi 2 lata i 11 miesięcy. Oznacza to więc, że orzeczona wobec skazanego kara łączna 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, jakkolwiek została ukształtowana przy zastosowaniu zasady asperacji, to jednak z przewagą elementu kumulacji, a więc w sposób, który w świetle argumentów przytoczonych w uzasadnieniu kwestionowanego orzeczenia, zdaje się, że nie do końca odzwierciedla rzeczywiste intencje Sądu meriti.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu podniesionego w apelacji, wypada zauważyć, że w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, Sąd pierwszej instancji wyraził pogląd, że treść art. 19 ust. 1 wcześniej cytowanej ustawy sprawia, że możliwe jest połączenie kary prawomocnie orzeczonej po 1 lipca 2015 r. z co najmniej jedną karą prawomocnie orzeczoną przed tą datą, zaś w zakresie pozostałych kar prawomocnie orzeczonych przed 1 lipca 2015 r., które nie podlegałyby łączeniu z karami orzeczonymi po tej dacie, może mieć zastosowanie poprzednio obowiązujący przepis art. 85 kk. W pełni akceptując to stanowisko należy więc wyrazić zdziwienie, że Sąd Okręgowy nie połączył kar grzywny wymierzonych K. J. wyrokami Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. akt II K 34/15 i Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 6 sierpnia 2015 r., sygn. akt II K 69/15. Brak rozstrzygnięcia w tym zakresie w konsekwencji więc powoduje, że omawiany zarzut apelacyjny jawi się jako w pełni zasadny.

Ustosunkowując się do trzeciego wyspecyfikowanego w apelacji zarzutu, w pierwszej kolejności trzeba przypomnieć, że wyrokami Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r., sygn. akt II K 285/14 oraz Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 15 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 414/14 orzeczono wobec skazanego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Z kolei wyrokami Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, VII Zamiejskowy Wydział Karny w Nowym Tomysłu z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt VII K 344/14 oraz Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 14 stycznia 2015 r., sygn. akt II K 370/14 orzeczono wobec wymienionego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym. A zatem, zakres zakazów orzeczonych w dwóch pierwszych wyrokach różni się od tego, który został określony w dwóch kolejnych. Konkretnie rzecz ujmując, zakaz wynikający z wyroków Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 lipca 2014 r., sygn. akt II K 285/14 oraz Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 15 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 414/14 dotyczy wszelkich pojazdów mechanicznych, zaś ten orzeczony w

wyrokach Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, VII Zamiejscowy Wydział Karny w Nowym Tomyślu z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt VII K 344/14 oraz Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 14 stycznia 2015 r., sygn. akt II K 370/14 został ograniczony wyłącznie do tych pojazdów mechanicznych, które poruszają się w ruchu lądowym. Czyniąc te spostrzeżenia należy jednocześnie zaakcentować, że w świetle ugruntowanego w omawianej materii orzecznictwa (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2008 r., II KK 113/08, OSNKW 2008 poz. 2177 i 24 marca 2011 r., IV KK 27/11, LEX nr 794513) oraz piśmiennictwa (komentarze do art. 90 kk, Piotr Kardas, Zakamycze 2004, teza 26, Andrzej Marek, LEX 2010, teza 2, Jacek Giezek, WKP 2012, teza 7, Patrycja Kozłowska - Kalisz, WK 2015, teza 4) łączeniu na podstawie art. 90 § 2 kk podlegać mogą jedynie zakazy rodzajowo i zakresowo tożsame. Natomiast zakazy różniące się zakresem lub przedmiotem, mimo że z punktu widzenia art. 39 pkt 3 k.k. stanowią zakazy tego samego rodzaju, nie podlegają łączeniu. W tym stanie rzeczy rację ma więc autor apelacji stwierdzając, że objęcie jednym węzłem łączności wszystkich orzeczonych wobec skazanego zakazów nie było możliwe, a odmienne w tym zakresie postąpienie Sądu Okręgowego, w sposób oczywisty narusza przepis art. 90 § 2 kk oraz poprzednio obowiązujące przepisy art. 85 kk i art. 86 § 1 kk.

Reasumując, stwierdzić więc należy, że charakter oraz ilość uchybień, którymi dotknięte jest rozstrzygnięcie wyrażone w zaskarżonym wyroku musiały skutkować jego uchyleniem i przekazaniem niniejszej sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Procedując w tej sprawie po raz wtóry, Sąd Okręgowy obowiązany będzie ponownie przeprowadzić cały proces orzeczniczy, a w jego trakcie musi mieć w polu widzenia te wszystkie uwagi i wskazania, które zaprezentowano powyżej.

O wynagrodzeniu z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015. 1801).

Piotr Brodniak Andrzej Mania Stanisław Kucharczyk